

— **Uj miniszter.** Ifj. gr. Ráday Gedeon kinevezését honvédelmi miniszterre a hivatalos lap ma reggeli száma hozza.

— **Az orosz czár moszkvai útjára** nézve eltérőleg hangzanak a legújabb sz-pétvári tudósítások. Némelek szerint a koronázás már ki is van tűzve péntekre, f. hó 29-ére: más hírek szerint ellenben nem fog megtörténni a koronázás a jövő év májusig s a czár mostani útjával csakis a közvélemény óhajátának tett eleget. A czári család egyelőre visszautazott Pétervárra.

— **10.500 ember vándorolt ki Magyarországból** a múlt évben, egy félhivatalos számítása szerint. Ezt is odairhatja a honmentő kormány érdemei közé!

— **Kaposvartott antiszemita gyűlés** van tervben, melyre Ónody Géza és Szalay Imre orsz. képviselők is eljönnek. Ez alkalommal Szalay be fogja mutatni Solymosi Eszter arcképét. E nagygyűlés előkészítésére Kaposvartott értekezletek tartatnak.

Fiume.

Midőn Triesztbe menendők Fiuméi búcsuztunk, e város kitűnő polgármestere nyomatékosan hangsúlyozta egy felkötöttjében, hogy talán ugyan önként Triesztben, a szerény Fiume helyett egy nagy várost telve sok néppel, és gazdagsággal, de nem találják meg azt a szívet, mely Fiume minden egyes lakosa keblében a magyar nemzetért dobog.

És igaz volt, sőt még akkor is igaza lett volna, ha azt mondja, járjatók be a föld kerekét, még akkor sem találhatók pártját a magyar nemzethez oly hű Fiumének.

Nem fogadott bennünket Fiume pompával, nem voltak a rómaiak által csak diadalmas hadvezérek tiszteletére szánt, s a mai sánya korban már csak „hivatalosan” felállított diadal kapuk, nem égtek a lámpionok ezrei, de égtek a szemekben a honseresem lángoló tüzei s a gyakran felbánszó „éjjen a magyar.” Azok a néma meleg kézförgetések többet mondtak mint a diadal kapu, többet mint szoktak a hivatalos üdvözetek, ezek azt susogták füleinkbe, szíveinkbe, s átfutottak minden érzeinkbe, hogy testvér találkozt testvérről, kiknek legkisebb akadály a nyelv-különbség egymást megérteni, mert mind kettőt egy érzelem vezeti: a hazaszeretet; mindenik egy célért küzd, a közhaza, Magyarország, boldogságáért.

A leghatalmasabb uralkodó megirigyelte volna e fogadtatást, oly nagyszerűvé tette azt a szív közös érzelmé. Kik ott nem voltak, nem lehet arról fogalmuk. Kik ott voltak soha sem feledik el.

Fiume érzi, hogy csak Magyarország által, mint Magyarország tengerparti városa lelet nagygyá, gazdaggá; a magyar nemzet iránti rokonszerelemmel kívül ezért is oly tántoríthatlan hű.

A magyar nemzet már régóta tudja hogy Fiume neki élet-ere, mely nélkül

terium határozott akarata fölött, hogy Párist ezen hely felé fordulni kényszerítse — elterjedtek; csak ellenszenvet okozhatnak ezen építkezés ellen.

„Nem volt érdemes mint látjuk, csaknem három milliót kiadói, hogy ezen eredményre jussunk.

A közönség által rosszul fogadtatva, megbukott Colysée, és 1784-ben megvette Artois gróf építőmestere az építkezési tervet, leromboltatta az épületet és elhatározta, hogy a terv a királyi falkola területével összekötve, egy része, új lakház építésére másik része pedig a herceg paripa istállója megalapítására fordítassék, mely miniket mint észrevehető, egy kerületre kényszerített, melyről azonban miután ezen kerület teljesen megteltük, ezennel visszavertünk.

Ezen új lakháznak, mely az Artois gróf fényűzési eszméiből keletkezett, természetesen a herceg befolyása alatt kellett szünetnie, de a prince Anglioman volt — a házaknak tehát angol izlés szerint kellett építenie, azaz minden cifrazat nélkül, igen jól beosztva kellett lenniök, és úgy, hogy a bér és vásárlások olcsóbbak legyenek, mint a város többi részében.

vagy önszírjában kell megfúladni, vagy az osztrák Triesztnek óriási áldozatokat hozni; és még is a magyarok kormánya alku tárgyává teszi Magyarországot élet-erének, a tántoríthatlanul hű Fiumének birtoklási jogát. Ennek tudata fájó érzelmeket vegyített a gondolkodónak a boldogság közzé, de hát hol van teljes öröm öröm nélkül?

Küldjétek annak az akadozni kész kormánynak egyes tagjait ilyen találkozás alkalmával Fiuméba, bizonyára velünk együtt fogadják fel, hogy ha száz szemünk volna, mindegyikkel Fiume felett örködnénk, s ha száz kezünk volna, mindegyikbe Jupiter összes menyköveit tartanánk kezben lesújtani azt, ki fölünk a mi kedves Fiumékat elrabolni merészelné.

Örökös szégyene az a magyar nemzetnek, hogy — míg Triesztet, hazánk ezen természetes ellenségét, nádályát, ha bár kényszerűen is, — nagygyá bízalták, addig Fiumékról, saját élet-eréről csak nem feledkeztek.

Nem elég az a mit a kormány ott az utóbbi időben tett, de a magyar tengerpart felvirágoztatása nem is egészben a kormány teendője, hanem általában a magyarok összesen és egyenként.

Egy tengerparti kikötőt csak a kereskedelmi forgalom emelhet fel, s tehát virágzóvá, mit érnek az országunk a kikötők, a rakatárak felépítésére költött milliók, ha hazánk kereskedői idegen isteneknek áldoznak s a helyzetet fel nem ösmerve, a hazaszeretet érzelmétől magukat távol tartva, megrondoléseikkal még ma is Triesztet gazdagítják?

Fiumében társulatok alakultak; egyedüli céljuk: Fiumét nagygyá, gazdaggá, Trieszttel szemben versenyképessé tenni. Ezen társulatok képesek a kívánt árucikkeket olyan minőségben, olyan árért, mint a triesztiek kiszolgáltatni. Minden magyarországi kereskedőnek, ki a magyaroktól kapja fentartását, s nyereségét, kiből a hazai érdelemnek legkisebb szikrája van elengedhetlen kötelessége mindaddig, míg Fiumében a trieszti árért jó árucikkeket kap, egyedül Fiumében tenni megrendeléseit, a magyaroknak ez nemcsak Fiumé, hanem maguk iránti kötelességük. Sohasse feledjük el, hogy Fiume Magyarországnak élet-ere, s ki az életet kockáztatja, az a test szervezetét igyekszik semmivé tenni.

Ha így kormány, és egyesek megteszik Fiume iránt hazafias kötelességüket, akkor Fiume versenyképes lesz szemben az egész világ kereskedelmi városaival s nem kell félnie Trieszt ellenségeskedésétől.

Mi nem küldünk köszönetet Fiumének meleg, rokonszereves fogadtatásáért, hiszen a köszönet talán rontaná annak becsértéket; hanem óhajtjuk, hogy fiumei testvéreink mihamarabb jöjjenek mi hoz-

Mi igaz nem tudunk felmutatni tenger, hanem azért elárastjuk őket a kiapadhatlan testvéri érzelem tengerével.

Petőfi Sándor szobra Debreczenben.

Említettük már, hogy a Petőfi szobor országos bizottsága Petőfi eredeti gipsz szobrát Debreczennek ajándékozta. Debreczen közönségén most a sor, hogy a rendkívül nagybecsű adományt ideszállíttassa s felállíttassa.

A szabadság halhatatlan dalnoka egy-

Látható, hogyha az államrész arisztokrata maradt a nyerkékedés, hogy magát népszerűvé tegye, beleegyezett. — Így tehát mint ezen fejezet elején mondtuk, oda dolgozott Artois gróf, hogy a népet kielégítse, mialatt saját jövedelmét szaporítsa.

Ezen gazdasági alapelv által támogatva, gyorsan emelkedett fel a pompás istálló, kéjlokak és terjedelmes udvarok által keresztlímetezett épületet képezett az: az első, a bejárással jobbról és balról, laposan fedett istállókat foglalt magában, kívülről alapnélküli oszlopokkal díszítve, melyek a bolthajtások vankosaul szolgáltak.

Akkori időben, oly időben, midőn mindenki bírálatot gyakorolni kezdett, még a királyi személyek a szentelt fők fölött is, kik addig — legalább a nyilvános bírálatól mentek valának, — akkori időben mondjuk, — talán a szigorú gazdák, a hercegek lovai számára rendelt lakások nagyságát és pompáját szemére vetették; mindig találkoztak feltékeny statisztikusok, kik dícsőösök voltak, az állatokat családokkal, a lovakat az emberekkel összehasonlítani; és amazokat ezekhez való

kor Debreczennek dalolt. És a szabadságnak és nemzetnek nagy költője hejyekövetelt nevének az egész mivel világon. Fényt hintett nemzetére lantjával, melynek kobzán millióknak keserve, gyásza, öröme zuggott.

Hol van a hálának nyoma, mely ezért a dicső adományért nyilvánul iránta? Nyugvóhelyén nincsen. Sirja fölött nem nyílik virág, s nem üntözheti azt nemzetnek könyve. Ismeretlen hely, hol aluszassza álmait, még a kegyelet sem kereseti föl, hogy könnyel és emlékezettel adózhassék a nagy szellemnek.

Halhatatlan művein, dicső emlékeztén kívül egy szobor fogja hirdetni dicsőségét mind az időknek végeig.

E szobor mása Debreczennek jutott becses adományul, annak a Debreczennek, melynek falai közt a nagy költő rövid életének számos napját tölté, s melynek falai közt valósult meg a szabadság szent igéje, melyet lánglélekkel hirdetett.

A szobor felállítása s ideazállítása költségeinek fedezésére felhívó szöveget alább bocsátjuk Debreczen közönsége elé. Minden szép, jó, nemes felkoralásra talál e város népének. Soha nemesebb, szebb célra adakozásra nem lett felhívva városunk népe, mint most, midőn Petőfi-szobra felállításában való anyagi részvételre szólíttatik fel. Hisszük, hogy rövid nap alatt kész lesz az összeg, s állni fog a szobor, hirdetni az örök nagyot, szépet!

A Petőfi szobor minta 3 ládába elhelyezve 2300 kg. súlyjal Bécsben az érezőtől által gondosan bepakoiva s a pályaudvarhoz szállítva 92 fnt, Debreczenbe vasuton leszállítása pedig 77 fnt 37 krt vett igénybe. Hatra lesz a beszállítási, felállítási és egyéb művészeti kiadás.

Adakozási felhívás.

Petőfi eredeti nagy gipsz szobra felállítására.

A Petőfi szobor ügy nagy bizottsága f. évi szept. 5-én tartott ülésében a debreczeni ref. főiskolának ajándékozta Petőfi Sándor 12 láb magas eredeti gipsz szobrát melyet Huszár Adolf mintázott. A nagy becsű ajándék, mely 22,000 ftrba került, főiskolánk tulajdonává lön, s így Debreczen városa kebelében fog felállíttatni és megőriztetni. — Minthogy azonban a leszállítási, behozatali, felállítási és bronzszínnel bevonási költségek viselésére a kollégium pénzügyi jelen helyzete nem kedvező: a tanárkar megbízásából és nevében tisztelettel és bizalommal fordulok Debreczen város minden szépért, nagyért és hazafias célért lelkesülő közönségéhez, felkérve pénzbeli adakozásra. Maga a mintázó szobrász Huszár Adolf ur fog felkérteni a szobor minta városunkban felállítására.

A szobor nagy Bizottság éppen azért tisztelte meg városunkat ez ajándékával, mert az elhunyt nagy költő, „meleg ragaszkodással viseltetett Debreczen városára iránt,

szereletből az alomszalmáért és jászlakért irigyelni.

De szerencsére Artois gróf előre látta az ellenvetést, midőn ezen hazakat angol izlés szerint építtette, azaz ezen emberbaráti lakásokat, melyekben emberi teremtések élhettek és lélekeztek, anélkül, hogy egészben a lehélés, az élet ezen első szükséglete drágán lett volna megfizetendő, és pedig azon körülménnyel, hogy munkájukba jobban megkíméltesenek, — mint a herceg lovai kíméltettek; — négy lábú állatok, melyek nézetünk szerint a gazda emberek által szerfelett irigyeltettek, mert ha Artois gróf, lovaknak fényes lakást adott, legkevesebb sem kímélte azokat.

Azon időben tehát, melyben az általunk elbeszélendő események történtek, a du Róule városrészt angol izlés szerint volt építve; még ma is több mint 60 év múlva a téri és rendszeresség elvét híven megőrizte.

A paripa-istálló elkészült; a lovaknak lovaszoknak és a párisiaknak annak környezetében nem lehetett panaszuk.

— Egyedül a Colysée szóvalhatott volna fel, de a sirok hallgatnak.

Azt mondánk, hogy az épület nagy-

melynek körében sokat és szívesen időköl és főiskolánkat, mert az is különös kegyelmességét az elért sikerre. Megalakult tehát a városi polgári miniszteri, izléses öltözék felserelésével igen gyakorol a szemléltetés honvédség részéről a honvédség és 36 honvéd csiosztályok kísérésénél a kiképzés ma felülmulja a 30 at súlyosabb nehézségei. Háboru esetére már is áll a vörös-kereszt által magasztos feladatok fontos részét valószínűt

A helybeli két napilap szerkesztése, valamint a helybeli két ösi könyvtár felkérést az adakozások előmozdítására. Alólirott igazgató tanár szintén fogadja a hozzá küldendő adakozásokat. Az adakozók nevei nyilvánvartatás végett közzé fognak tétetni.

Kelt Debreczenben 1882. szept. 27.

Tisztelettel

Balogh Ferenc

kollégiumi igazgató

— **Sebesültek jótévi.** A czíri világrész, épügy mint a középkorban, egész a csataterekben. Véres hadjáratok folytak csak az utóbbi időkben is, melyeknek roppant ember (ágyutövek) lett áldozatává. Mily jótétemény az ilyen megsebesült szegény teremtésekre, ha a vad harezizaj közepett ápoló-kezelésre találunk! Mily nagy dícséretet érdemelnek azon jószívű nemesek, kik e jótékony gyakorlati vállalkoznak! Hazánkban ilyen czélu egyesület a „vörös-kereszt” melyről következő tudósítást kapjuk:

A nemzeti tornaegylet csatornákban pénteken este gyakorlatot tartottak a egyelet azon tagjai, kik a sebesültek számára vállalkoztak; vendégül megüdvözölték a vörös keresztgyulek tagjait. Husz értelmes fiatal ember, kinek fele tornatanító, a többiek tisztviselői és reskedők — nagy pontossággal mutat be a hordágyak gyors összeállítását, sebesültek mimódoni elhelyezését a hordágyon és alkalmazását a sebesült szűk kocsinak melynek czélszerű berendezés és csinos kiállítás dícséretére válik magyar iparnak. A kocsi 8 könnyű vas 4 nehézsúlyúra van számítva oly módon, hogy a könnyű sebesültek számára ülőpadok vannak, a nehézsúlyúak pedig alól és felül kettősével hordágyon helyeztetnek el. A kocsi vörös-fehér színű van festve a nemzetiség jelzésére, két oldalán a vörös kereszt gyulek czímere.

Ivanka a gyakorlat befejeztével Berekberg Ernő tornaegyleti művezetőnek és a résztvevő uraknak a vörös kereszt igazgatósága nevében köszönetet mondott, hangsúlyozván, hogy ezen működésükkel a hadseregben szolgáló honfitarsaik javát mozdítják elő. A jelenlevők hangosan meg-

szereü és kényelmes lett legyen; háromszáz ló elférhetett benne; 400 embernek adott ugyan szállást, de Bellanger urnak nem volt annyi lakója — kétségkívül azonos szerencse folytán, melyet abban élveztek, hogy az idő legvalasztékosabb hercegek kíséretéhez tartoztak, — Bellanger ur nem rabolta meg az angol divat szerinti faragványoktól és díszítményektől. Több kisebb vagy nagyobb részt nevezetessé voltak azok között; két órházacska a daljelekkel felcírcizomázva, melyek a benjárást díszítették, minden folyosó végéig, boltozatáig és a belsei tornacsobán pompás volt.

Ezen roppant épületben e bizonyos nemű hercegi Phalansteriumban, mindenki nyugodtan éltek, nejeikkel, gyermekeikkel tyukjaikkal és kutyáikkal egyetemben, a herceg minden cselédjei, — legalább azon paripa-istálló szolgálai, és szabad be nemetel volt a második udvarban levő szép lovagdába, hol a pompás angol és normandiai lovak Monseigneur által tartottak.

(Folyt. köv.)

UJDONS

* A Petőfi szobor felállításának költségeire a közönségünkben is leolvastunk e helyen a fedezetéhez járulni mel-

* A szüretnek nem lett bejelentve a gazdák részéről, holott történt az előntés. Mely az illetők részéről a nyilvánosság elé be-

* Hölgyeink fi-

tes és valóban

uk meg a szűkrub-

ir Budapesten is

lett. A férfiak külön-

ok, midőn megballottá-

nak, majdultak fel, midő-

adabogarat, a — kri-

nein bevitetett az orsz-

megkezdte a hódítást.

gyorsabban elbárik a

az anglus Arabival.

* Szintársulatu

hajnali vonalatt hazae

egészen új élet kezdő

nyékén. Az első előad

* Kengyelítő

káni ma delután. Nem

mint 20-or végig szalad

templomtól az Europái

távolság, mit megkelte

Mondanunk sem kell,

ságnak reugeteg sok n

* Rabló históri

csendbiztos a mult; szo

esett rablóra talált

csipte. A másik azon

nem sokáig élvezheté

tegnap ő is kére került

nem menekült, öngy

ból hasába szurt. A kö

* Egy szegén

akart megruhazkodni

a betivásáraon egy sz

rendőr épen a lopott t

közben elfogta.

* Tolvaj járt

letébe, s míg a bentl

volt a szobakból, egye

A „mesterség” teljes

hány napig, mert mé

szereznie, — míg vé

jutalmát a börtönbén.

* Erdélyben. A

Erdélyben idők foly

ezéjából. Az eredmény

fejezhető: m e d v e n i

milyen mely bánat fog

nyezet loyális embere

rajta, hogy a „lehangol

fraszt meg nem sürgő

De ez már nem késhet

* Rőzsi. Ugyan

zait, a kerek képü, ele

Rőzsi csak akkor érzi

színház és színészek kö

formán szolgáló munde

ken, midőn más meg al

a színészek lakását, s

a lábbelijöket, tovaroha

épületben is szétnézzen.

A karzat rendes látogat

zokban a szinpadra vez

lálható biztosan, a mint

replőnek szolgálatot telj

miket a szinpadra dobn

haza; ha valaki rossz

gyógyszerért. Egyszóva

gyermeke. Mikor vége

a szinidénynek: dehog

hon. Ment ő is a társu

vándorlás örömeiben, k

eztazott. Ma a hajnali

társulat tagjait; délelő

otthon pihenték az ut fa

